

Projev Evy Melmukové na vernisáži společné výstavy města Telč, telčské pobočky Muzea Vysočiny a Muzejního spolku „Sametová revoluce 1989 - 2019“

5. 11. 2019

Vážení spoluobčané,

přehled obecného vývoje v naší zemi před třiceti lety můžete sledovat na připravené výstavě, pro nás však v této chvíli je důležitější připomenout si, jak se tehdy točilo kolo dějin přímo v našem městě. Budeme tedy sledovat dobu konce roku 1989 a potom v přehledu začátek nového rozvoje do prvních svobodných komunálních voleb v listopadu 1990.

Až do neděle 26. listopadu 1989 šířily se v Telči porůznu zprávy o dění v Praze, ale jen skrytě a ne vždycky přesně. Pokud se někde objevil nějaký leták, byl vzápětí stržen. S obavami byly sledovány reakce největšího průmyslového podniku v městě - Motorpalu a jeho Lidových milic, kde ovšem v té době už mizela ochota k nasazení i u některých členů KSČ.

Už ve středu 22. listopadu měl však Klub mládeže možnost diskutovat o situaci v Praze a byl pak svolavatelem mítinku na náměstí v neděli 26. listopadu. Tehdy dorazili do Telče přímí účastníci pražských událostí, zejména studenti, a podali podrobnější informace všem, kteří se tam poprvé shromáždili, bylo jich na sedm set. Za velmi nevlídného počasí, sněžení a mrazu, vylézali řečníci na balustrádu kolem mariánského-morového sloupu. Potom se promítaly dokumenty z dění v Praze v budově Lidové školy umění (LŠU) a lidé podepisovali prohlášení „Několik vět“. Vzápětí byl ustaven koordinační výbor OF.

V pondělí 27. listopadu se v Telči, jako na mnoha jiných místech, konala generální stávka od 12 do 14 hodin. Zazněl hlas zvonů a sirén a na náměstí se shromáždilo asi tři tisíce lidí. Dostavily se i všechny telčské závody a provozovny včetně Motorpalu a Masny Krahulčí, odkud byli ještě den předtím studenti z Prahy s jejich informacemi vyhnáni. V 16 hodin se pak konal na náměstí mítink s OF za účasti asi dvou tisíc lidí.

Další mítinky se konaly také na náměstí 1. a 2. prosince. Řečnilo se na různých místech, poprvé na improvizované dřevěné tribunce před podloubím vedle „hasičáku“, potom v blízkosti radnice.

Těsně před vánoci, 18. prosince, se konalo velké shromáždění ve sportovní hale za účasti pracovníka Prognostického ústavu z Prahy. OF se ustavilo i na závodech, sílily požadavky na zrušení vedoucí úlohy KSČ, na zrušení Lidových milic a zejména na uskutečnění svobodných voleb.

V tomto prvním období, zejména na přelomu listopadu a prosince, se porady OF konaly v podstatě ještě utajeně, nejčastěji u Jechů na náměstí ve skryté místnosti uprostřed domu. Vše bylo ještě rozbourené a nejisté, bylo třeba postupovat obezřetně.

To se zásadně změnilo počátkem roku 1990. Stále pokračovaly mítinky OF, při nichž se pořádaly i veřejné sbírky na pomoc různě postiženým. Současně probíhala příprava jednání u "kulatého stolu", kde byly dohodnuty změny ve správě města. Nejprve na základě dohody z 29. prosince odstoupili z městské rady čtyři poslanci a za ně byli na plenárním zasedání 16. ledna 1990 zvoleni z řad poslanců KSČ jiní. Mezitím 10. ledna byla potvrzena registrace OF, které se stalo organizací národní fronty na úrovni dosavadních politických stran. Na základě zákona z 23. ledna o výměně poslanců jednalo 29. ledna OF spolu se stranami ČSS, ČSL a KSČ s představiteli MěstNV o rekonstrukci pléna, rady a voleného vedení MěstNV v Telči. Poměr v zastoupení byl stanoven takto: KSČ 20 poslanců, ČSS 10, ČSL 10, OF 60. Vlastní výměna byla provedena 20. února. Předsedou se stal ing. Jaroslav Roubínek, místopředsdou Václav Jehlička, tajemníkem Josef Girgle. Jména všech poslanců jsou uvedena v druhém čísle Telčských listů, které začaly vycházet místo dosavadních Zpráv MěstNV v Telči.

Už 16. ledna byly navázány přátelské styky s Městem Waidhofen v Rakousku, které se od té doby dále rozvíjely. 14. května byl také obnoven Muzejní spolek v Telči, a objevovaly se stále další nové iniciativy.

První svobodné volby do zastupitelských orgánů v naší republice se konaly 9. června. V Telči a okolních obcích se volební kampaně účastnilo pět volebních stran, a to OF, ČSS, KDU-ČSL, KSČM. Nově k nim přistoupilo Spojení zemědělců a venkova. Na různých místech se konaly předvolební mítinky jednotlivých subjektů. Při mítinku zemědělské strany byl znovu odhalen pomník prvního ministra zemědělství ČSR Františka Staňka u Nevcehle.

Ve volbách zvítězilo OF před KDU-ČSL a KSČM. Do České národní rady byl zvolen RNDr. Čestmír Hofhanzl.

Komunální volby byly vypsané na podzim, konaly se 23. listopadu. V Telči kandidovalo pět subjektů: 1. Koalice ČSS a Československé strany zemědělské, 2. OF, 3. KDÚ-ČSL, 4. KSČM, 5. Seskupení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Účast při volbách ve dvaceti okrscích (šest ve městě, ostatní v přilehlých obcích) byla vysoká: 81,95%; podrobně se výsledky uvádějí v Telčských listech č. 8. Členové zastupitelstva složili svůj slavnostní slib na veřejné ustavující schůzi 3. prosince 1990. Doba bouřlivého kvasu končila, začínalo nové období v historii Telče.

V tomto okamžiku jsem i já byla nucena zbrzdit své dosavadní plné nasazení. Nebylo to jednoduché. Vzhledem k tomu, že jsem nečekaně získala daleko nejsilnější mandát v těchto volbách, pokládala jsem za nutné zanechat v Telčských listech několik slov vysvětlení, proč nemohu nadále pracovat v užším vedení, tím méně být starostkou Telče. Dovolím si je v této souvislosti připomenout:

„Vážení a milí přátelé, chtěla bych vám především poděkovat za důvěru, které si vážím a která mě zavazuje. Vzhledem k tomu, že už nyní pracuji vlastně na dvou místech (kromě svého vlastního povolání přednáším každý týden na Karlově univerzitě v Praze), musela jsem předem požádat, aby se se mnou nepočítalo při volbě do užší Městské rady. Nebylo by totiž ode mne poctivé přijmout případně funkci a potom se na části zasedání opakovaně omlouvat. V městském zastupitelstvu chci soustavně, pokud mi síly budou stačit, pomáhat vytvářet budoucnost dobrých vzájemných vztahů v prosperující, krásné a zdravé Telči.“

O to jsem se opravdu snažila a, i když už ne v orgánech samosprávy, snažím dle svých sil dodnes.

Eva Melmuková